

Nyhetsbrev från eSam

Det här nyhetsbrevet vänder sig till eSamverkansprogrammets (eSams) medlemsorganisationer. Det distribueras till dig som ingår i något av våra forum eller har anmält att du vill prenumerera på det och du får gärna sprida det vidare till andra. Nyhetsbrevet kommer ut månadsvis, eller oftare vid behov.

2020 - ett speciellt år med utmaningar

Årets sista månad är här och vi står inför en välbehövlig juledighet. Hösten har varit intensiv och förutsättningarna har utmanat oss. Digitala lösningar i all ära men visst saknar man fysiska möten med fikapauser, handuppräckning för att begära ordet, ergonomiskt anpassade stolar och rejäla datorskärmar? Den senaste månaden har eSam bland annat fortsatt arbetet med molntjänster. Det arbete som medlemmarna gör, kan i många delar också göras gemensamt genom att dela analyser och resultat till andra. Vi planerar därför flera workshoppar och möten för medlemmarna. Det finns inte alltid klara svar, men man kan få gott stöd i andras arbete, som utgångspunkt för resonemang i den egna organisationen.

Vi har också tagit fram en plan för det fortsatta arbetet med innovation. Det finns ett stort intresse att ta del av andras arbete med innovation, men också för att arbeta gemensamt. Det finns även möjligheter att knyta innovationsarbetet till de pågående initiativen som finns i eSams utvecklingsplan. Om detta kan du läsa [här](#).

Fia Ekelöf, kanslichef eSam

I detta nummer

[Molnfrågan – detta händer just nu](#)
[Råd för bättre mötesinnehåll i digitala möten](#)
[It-avtal och kommentarer till konsultavtalet](#)
[Kommande temamöten](#)
[Livshändelsearbetet – livslångt lärande](#)
[Innovationsområdet – aktuell status](#)
[Avveckling av support för Internet Explorer 11](#)
[Kalendarium](#)

Molnfrågan – detta händer just nu

eSams arbete i molnfrågan har intensifierats efter domen i Schrems II-målet i EU-domstolen. Fokus ligger på att dels ge stöd och vägledning till de många offentliga aktörer som nu inventerar sina tjänster, dels att driva på för att nå förändringar så att tjänster och leverantörer ska uppfylla offentlig sektors legala krav. Området är komplext, och eSams arbetsgrupp för molnfrågor, har därför verkat för att sprida information och underlag till medlemmarna.

För att öka förståelsen för frågeställningarna har eSam under hösten fokuserat på erfarenhetsutbyte mellan aktörer, som resulterat i att arbetsgruppen inventerar externa tjänster där det sker tredjelandsöverföring av personuppgifter.

- Många offentliga aktörer har samma eller liknande externa tjänster och det finns vinster i att delge varandra de genomförda analyserna. Underlagen kan inte kopieras rakt av, men de kan vara ett stöd i det egna nödvändiga arbetet, säger Johnny Carlberg på eSams kansli.

Det stora flertalet tjänster som identifierats av aktörerna, bedöms ha tredjelandsöverföring av personuppgifter. Dessa tjänster möter således inte offentlig sektors legala krav på molntjänster. Under arbetets gång har vi också sett, att flera tjänster **inte** överför personuppgifter till tredjeland och kan därför fortsatt användas i nuläget. Resultaten från arbetet kommer löpande att redovisas för eSams medlemmar i planerade möten och workshoppar.

eSam för även samtal med leverantörer för att nå en samsyn kring kraven och möjlighet att nyttja effektiva lösningar.

-Vi ser att det finns vinster med att samtala med leverantörer för att hitta lösningar tillsammans. Det finns flera goda exempel på det och vi ska naturligtvis samarbeta kring de lösningar som faktiskt tas fram, säger eSams kanslichef Fia Ekelöf.

Råd för bättre mötesinnehåll i digitala möten

”- Vi behöver vägledning för hur vi kan göra digitala möten mer engagerande och att deltagare orkar hålla fokus nu när vi sitter i digitala möten stora delar av dagen”.

I maj 2020 lyfte eSams sakområdesgrupp för kommunikation, behovet av stöd för ett bättre och mer engagerande mötesinnehåll som bidrar till att fokus och arbetslust kan bibehållas, även under långa dagar med digitala möten. Det blev en aktivitet i verksamhetsplanen och avgränsningarna sattes vid digitala möten men också att utesluta hur eventuell mötesdokumentation ska hanteras efteråt, det har varje organisation dokumenterade rutiner för. Stöddokumentet publiceras inom kort på esamverka.se

Innehåll

Råden innehåller en enkel steg-för-steg-metod för att planera och genomföra möten. Här finns många tips och förslag på hur möten kan varieras och planeras för att bli så bra som möjligt. Ett annat avsnitt behandlar olika typer av möten och vilka möjligheter som finns att göra dem bra, t.ex workshoppar, konferenser och webinarium.

En svår fråga är val av möteteknik eftersom säkerheten vid digitala möten är en del av organisationens totala säkerhetsarbete med riktlinjer och rutiner för informations-säkerhet. Organisationer hanterar olika typer av information med skilda krav på skydd, därför kan vi inte ge råd om hur säkerheten ska ordnas för olika typer av möten. Det behöver göras inom den enskilda organisationen med hänsyn till vilken typ av information mötet ska omfatta och hur den informationsklassas. Råden omfattar därför inte in enskilda produkter utan fokuserar på mötesinnehållet, oavsett teknik.

Dokumentet avslutas med ett kapitel för ökad delaktighet, aktiviteter och verktyg för ökad interaktion.

Arbetsgrupp

Råden har tagits fram i samverkan mellan eSams kansli, Anna Bengtsson Sahlström och fyra medlemsmyndigheter: Ulrika Ohlson och Petra Wetterström Kriminalvården, Göran Svensson e-Hälsomyndigheten, Victora Lindén Boverket och Maria Ottosson Domstolsverket.

It-avtal och kommentarer till konsultavtalet

På styrgruppsmötet den 27 november beslutades om villkor för it-drift, sedan tidigare finns en [vägledning för it-avtal](#) och [villkor för it-konsulter](#). Nu ska den juridiska expertgruppen ta fram kommentarer till de båda villkoren. Näst på tur är att ta fram it-villkor för supportavtal, vanliga avtal för it-projekt och agila avtal för it-projekt, samtliga

med kommentarer. För att dokumenten ska bli det stöd som är avsikten, kommer eSams medlemmar att erbjudas utbildningstillfällen.

De nya villkoren för it-drift, kommer att publiceras på esamverka.se efter kompletteringar som beslutades av eSams styrgrupp.

Kommande temamöten

Den 9 december genomförs temamöte *Data för utvecklare*. Naturvårdsverket kommer att berätta om sin oberoende experimentplattform *Greentechdev*, och bland annat beskriva syfte, kopplingar till befintliga ramverk/initiativ med mera. Inbjudan är skickad till eSams samordningsgrupp.

Den 16 december äger det andra mötet om sociala medier och Schrems II rum, det vänder sig till de medlemmar som inte deltog vid första tillfället. Skatteverket håller i mötet och kommer beskriva hur man har resonerat på myndigheten och hur de har agerat kring användningen av sociala medier. Inbjudan är skickad till eSams samordningsgrupp.

Livshändelsearbetet - Livslångt lärande

Nu har arbetet med initiativet Livslångt lärande startat, som en del i eSams utvecklingsplan. Arbetsförmedlingen, CSN, Kronofogden, Skolverket, SKR, UHR och Tillväxtverket deltog vid ett första möte för att kartlägga vilka aktiviteter och nätverk som redan är igång på området. AF, CSN, SKR och Skolverket har genomfört en kundanalys tillsammans - *Den vuxne individens upplevelse av utbildningssystemet*. Det är en gedigen kartläggning som lyfter utmaningarna i alla val som individer måste göra i utbildningssystemet; från vilket ämne man ska studera, till vilken utbildningsform och vilka ekonomiska möjligheter som finns för att studera. Kronofogden kompletterade analysen med att ett felaktigt val av utbildning, kan leda till skuldsättning.

När alla aktörer redovisat sina engagemang, fanns över 30 aktiviteter och över 20 olika nätverk. Aktiviteterna innefattade regeringsuppdrag, samverkansuppdrag samt interna arbeten. Vissa aktiviteter var direkt kopplade till pågående pandemi. De olika nätverken omfattade aktörer från det offentliga, privata utövare av kompetensutveckling, näringsliv

och departement. En del av de utmaningar som lyftes fram under kartläggningen var kopplingen till Single Digital Gateway, identifiering av de som inte har svenskt e-leg samt finansieringsfrågor. Det var också svårt att se om alla aktiviteter skulle underlätta för individen utifrån den kundanalys som presenterades på mötet.

Regeringen har ett samverkansprogram på samma område varför vi haft ett första möte för att diskutera eventuella beröringspunkter. Politiken har fokus på utbildningsområdet just nu och det kan ge positiva effekter i de behov som kartläggningen visat. Programmet skissar på ett digitalt ekosystem inom utbildningssektorn med många beröringspunkter med andra sektorer inom eSam. Därför kommer det att bli löpande avstämningar med programmet med stöd av Arbetsförmedlingen.

Pär Skoglund och **Tania Sarmiento** från Arbetsförmedlingen bidrar i upplägget kring det fortsatta arbetet och ett första steg är att samla relevanta aktörer till ett nytt möte.

Innovationsområdet – aktuell status

Våren 2020 genomfördes ett uppdrag under eSams paraply kring gemensamt innovationsarbete som fångade upp innovativa idéer, möjligheter till erfarenhetsutbyte för medlemmarna samt förslag till hur eSam bör arbeta vidare med innovation.

Under arbetet utkristalliserades några framgångsfaktorer för att kunna bedriva ett bra innovationsarbete, såväl enskilt som i samverkan. En annan insikt var hur en organisation kan öka sin innovativa förmåga. Bland annat blev det tydligt att myndigheterna behöver ta ansvar för att hitta lämpliga mål och tillvägagångssätt för hur man vill arbeta med innovation. Regeringen sätter generellt sett varken upp mål eller följer upp förmågan att vara en innovativ organisation. Inte heller hur myndigheten bidrar till att skapa samhällsnytta genom samverkan inom förvaltningen. Detta medför att organisationer tillämpar olika angreppssätt utifrån deras skilda förutsättningar.

Det svenska innovationslandskapet är omfattande och har många aktörer som bedriver erfarenhetsutbyten, genomför innovationsarbeten och skapar förutsättningar för datadriven innovation. Analysen visar att det saknas ett systematiskt arbetssätt för innovationsarbete utifrån ett system- eller händelseperspektiv där privatpersoner och företag står i centrum. eSams medlemmar ser också behov av ett mer allmänt erfarenhetsutbyte kring innovationsarbeten, bland annat för att några medlemmar just nu undersöker hur man bäst kan bedriva ett systematiskt innovationsarbete.

Det är också av stort intresse att undersöka möjligheterna till samarbeten med aktörer som bedriver innovationsarbete genom att nyttja redan etablerade strukturer, snarare än att skapa nya. Det skulle kunna innebära att det därmed finns mottagare av resultat från innovationsarbeten, som kan implementeras i verksamheterna. Det saknas i vissa fall idag.

Skatteverket, Migrationsverket, CSN, Lantmäteriet, Trafikverket, Naturvårdsverket och Kriminalvården har i samverkan föreslagit aktiviteter som kan genomföras under innevarande verksamhetsår (juli 2020 – juni 2021). Förslagen har beretts i eSams samordningsgrupp:

- **Erfarenhetsutbyte kring innovationsarbeten.**
Genom de temamöten som eSam börjat arrangera under hösten 2020, finns möjlighet för medlemmarna att dela med sig av aktuella frågor och initiativ som rör innovation,
- en **vägledning** som tydliggör olika arbetssätt för innovation.
Vägledningen kommer att beskriva olika angreppssätt och vilka effekter de kan ha inom organisationen. Den kan även underlätta en effektiv samverkan för medlemmarna,
- **underlag för att andra aktörer ska kunna genomföra innovationsarbeten.**
Utifrån prioriteringar i verksamhetsplanen för eSam, ska vi ta fram underlag för att befintliga innovationsplattformar, t.ex. Hack4Sweden, ska kunna genomföra innovationsaktiviteter utifrån de utmaningar som har identifierats. Här behövs en dialog med lämpliga aktörer som genomför innovationsarbeten för att se hur samarbeten kan formas,
- **fortsatt dialog med relevanta samarbetspartners,**
- **genomför innovationsarbeten i samverkan** utifrån en eller flera livshändelser som befinner sig tidigt i processen. Ser vi till eSams verksamhetsplan, rör detta främst *Livslångt lärande* och *Säkra samhället*.

Pensionsmyndigheten, Domstolsverket, CSN, Statens tjänstepensionsverk, Kriminalvården och Naturvårdsverket bildar en arbetsgrupp som initialt leds av eSams kansli och arbetet inleds under december 2020. Samverkan ska ske med de aktörer som arbetar med initiativen *Livslångt lärande* och *Säkra samhället*.

Avveckling av support för Internet explorer 11

Internet Explorer 11 är en gammal webbläsare som Microsoft själva slutat att supporta på merparten av sina operativsystem. Att supporta IE11 vid utveckling av självservice-tjänster i webbkanalen driver kostnader, särskilt i form av utvecklingstid för frontend och test. Eftersom antalet besökare med den webbläsaren, utgör endast 2-3% av det totala antalet besökare på myndigheters webbplatser och stadigt minskar, kan det vara svårt att motivera sådana kostnader.

Arbetsförmedlingen har därför lett ett arbete tillsammans med andra myndigheter för att ta fram en plan till ett gemensamt tillvägagångssätt. **Robert Fromell** som är produktansvarig på arbetsförmedlingen.se och den som har samordnat arbetet, berättar:

- Syftet med samverkan i den här frågan, är att använda myndigheternas gemensamma kraft för att webbplatsernas besökare ska uppdatera till en stabil och modern webbläsare. Att besökarna möts av samma budskap från flera myndigheter ökar vår möjlighet att åstadkomma det.

Steget efter är att avveckla support för IE 11 helt - när den lilla grupp som använder webbläsaren har minskat ytterligare. Planen är att avvecklingen kan vara genomförd i februari 2021. Om besöksstatistiken visar att antalet användare med IE11 inte minskar i förväntad takt, kan datumet flyttas fram.

Kalendarium

- 8 december, expertgrupp säkerhet
- 9 december, Samordningsgruppen
- 14 december, expertgrupp juridik
- 16 december, temamöte – Sociala medier och Schrems II

Läs mer på esamverka.se och följ oss på LinkedIn: [eSamverkansprogrammet \(eSam\)](https://www.linkedin.com/company/esamverka).
Nyhetsbrevet publiceras också på esamverka.se